

Ministerstwo Gospodarki
Departament Turystyki

Międzyresortowy program
rozwoju turystyki i wypoczynku
dzieci i młodzieży
na lata 2001-2006

DOKUMENT RZĄDOWY
Przyjęty przez Radę Ministrów
w dniu 7 sierpnia 2001 roku.
Zmodyfikowany w dniu 15 lutego 2005 roku.

Warszawa, sierpień 2001

**Międzyresortowy program rozwoju
turystyki i wypoczynku
dzieci i młodzieży na lata 2001-2006**

Spis treści

- 1. Wprowadzenie**
- 2. Podstawowe zadania realizowane przez administrację rządową**
- 3. Założenia programowe na lata 2001-2006**
- 4. Zadania do realizacji w latach 2001-2006**
- 5. Środki finansowe, zaplanowane w budżetach resortów na rok 2001 na realizację zadań, zawartych w Programie.**

Załącznik:

Informacja o działaniach, podejmowanych przez administrację rządową w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży. Warszawa, grudzień 2000.

1. WPROWADZENIE

We współczesnym społeczeństwie turystyka pełni szereg niezwykle ważnych funkcji społecznych, edukacyjnych, politycznych i wychowawczych. Niesie ze sobą wartości, które odnoszą się do zdrowia i kondycji psychicznej i fizycznej społeczeństwa, jego kultury, aktywności i dojrzałości społecznej, więzi międzyludzkich i poczucia patriotyzmu.

Młodzież i dzieci zasługują na szczególną uwagę ze względu na to, że ich kondycja zdrowotna, etyczna i intelektualna zadecydują o przyszłości naszych rodzin, a tym samym o bycie państwowym i narodowym oraz o poziomie życia przyszłych pokoleń.

Sposób w jaki dzieci i młodzież korzystają z wyjazdów turystycznych obrazuje wiele problemów, dotyczących społeczeństwo polskie, m.in. ubożenie dużych grup społecznych, marginalizację społeczeństwa.

Stąd potrzeba systemowego podejścia do pomocy w upowszechnianiu i wspomaganiu udziału dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku oraz promowanie dobrych wzorców wyjazdów i wypoczynku.

Biorąc pod uwagę rolę i wpływ turystyki i wypoczynku na zdrowie i rozwój dzieci i młodzieży, udział tej grupy społecznej w wypoczynku i turystyce wymaga stałego monitorowania w systemie umożliwiającym obserwacje nie tylko ilościowe ale także jakościowych przemian wzorów zachowań turystycznych.

W oparciu o wyniki badań, dotyczących wyjazdów wakacyjnych młodzieży szkolnej można stwierdzić, że:

1. Turystyka aktywna, obozy wypoczynkowe oraz wypoczynek na działce dotyczy szczególnie młodzieży wielkomiejskiej. Wczasy z rodziną to sposób wypoczynku w równym stopniu młodzieży z dużych jak i średnich miast (odpowiednio 35,2 % i 34 %).
2. Czynnikiem wpływającym na korzystanie z wyjazdów wakacyjnych, poza miejscem zamieszkania i typem szkoły, jest sytuacja bytowa rodziny. Trudna sytuacja bytowa powoduje, że połowa młodzieży (51,8 %) nie korzysta z wyjazdów wakacyjnych krótkoterminowych, a tym bardziej długoterminowych.
3. Najbardziej aktywni są uczniowie liceów ogólnokształcących, spośród których aż 85,7 % realizowało wyjazdy wakacyjne.
4. Znacznie rzadziej wyjeżdżają latem uczniowie szkół zasadniczych oraz liceów i techników zawodowych (odpowiednio o 25,2 % i 7 % mniej).
5. Systematycznie spada uczestnictwo w wyjazdach turystycznych młodzieży wiejskiej.
6. W 1998 roku o 23,6 % mniej respondentów wiejskich niż wielkomiejskich korzystało z wypoczynku wakacyjnego.

Według informacji Ministerstwa Zdrowia mała aktywność fizyczna cechuje obecnie ogół ludności, w tym także dzieci. Zadowalający poziom aktywności fizycznej występuje u 70% dzieci w wieku 6-7 lat i tylko u 20% młodzieży w wieku 11-15 lat. Zaledwie 30% dzieci i młodzieży uprawia różne formy ruchu, w których rodzaj i intensywność obciążeń wysiłkowych zaspokajają podstawowe potrzeby fizjologiczne organizmu.

Problem ten znalazł swój wyraz w zapisach Narodowego Programu Zdrowia. Zgodnie z założeniami tego programu oczekuje się, że do 2005 roku różne formy aktywności fizycznej w czasie wolnym uprawiać będzie co najmniej 50% dzieci i młodzieży, a podstawowe warunki do uprawiania sportu i rekreacji zapewni co najmniej 80% gmin.

Upowszechnianie działań prowadzących do zwiększenia aktywności fizycznej dzieci i młodzieży odbywa się w Szkołach Promujących Zdrowie. Zgodnie z oczekiwaniami, określonymi w Narodowym Programie Zdrowia w 2005 roku takich szkół ma być 3 tysiące.

Informacja o działaniach, podejmowanych przez ministerstwa, stowarzyszenia i inne organizacje pozarządowe w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży wskazuje na to, że podejmowanych jest wiele różnorodnych działań w tym zakresie. Nie ma jednak dostatecznego przepływu informacji o podejmowanych działaniach oraz dostatecznej współpracy między poszczególnymi realizatorami działań.

Celem podjęcia działań koordynacyjnych dla upowszechniania turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży przygotowany został międzyresortowy program rozwoju turystyki dzieci i młodzieży, którego zadaniem jest:

1. określenie miejsca turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży w polityce społecznej państwa,
2. udzielenie wsparcia organizacjom pozarządowym w działaniach na rzecz większego udziału dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku przez władze oświatowe, samorzady terytorialne i administrację rządową,
3. upowszechnienie udziału dzieci i młodzieży w turystyce.

Podstawowym źródłem finansowania "*Międzyresortowego programu rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży na lata 2001-2006*" będzie wykorzystanie środków finansowych przewidzianych na realizację zadań poszczególnych resortów, a także wojewodów i samorządów terytorialnych.

2. Podstawowe zadania realizowane przez administrację rządową

Podstawowym zadaniem państwa jest zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa w miejscach wypoczynku oraz wspieranie rodzin w tworzeniu warunków do wszechstronnego wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży. Wyróżnić należy podstawowe cztery grupy zadań realizowanych przez poszczególne organy administracji centralnej.^{x/}

2.1. Upowszechnianie udziału dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku

Do podstawowych zadań należy tu wspieranie wybranych działań programowych podejmowanych przez organizacje pozarządowe i władze samorządowe, a także podejmowanie działań organizacyjnych i finansowych dla zwiększenia udziału w turystyce i wypoczynku dzieci niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych i niewydolnych wychowawczo oraz dzieci z rodzin najuboższych.

Ważnym zadaniem państwa jest edukacja przez turystykę. Do priorytetów zaliczyć należy tu: edukację ekologiczną, edukację w zakresie dziedzictwa kulturowego, krajoznawstwa i turystyki oraz edukację do rekreacji i aktywnego wypoczynku.

2.2. Szkolenie i doskonalenie kadr dla turystyki i wypoczynku

Dla stworzenia optymalnych warunków turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży niezbędne jest przygotowanie i zatrudnianie fachowej kadry, w tym specjalistycznej, celem wykorzystania jej m.in. w procesie wychowania.

2.3. Wsparcie dla rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

W aktualnej sytuacji materialnej dużej części rodzin oraz niedorozwoju infrastruktury turystycznej dostępnej dla większości dzieci i młodzieży niezbędne są działania państwa wspierające rozwój infrastruktury turystycznej.

Sprowadzają się one do wspierania tanich ośrodków wypoczynku dzieci i młodzieży, proekologicznych inwestycji w bazie noclegowej ze szczególnym uwzględnieniem infrastruktury higieniczno - sanitarnej, inwestycji o funkcjach rekreacyjno - sportowych w obiektach wykorzystywanych na ośrodki wypoczynku dzieci i młodzieży, schroniskach młodzieżowych, itp. oraz wsparcia organizacyjnego i finansowego rozwoju struktur organizacyjnych turystyki w szkołach.

2.4. Zapewnienie bezpieczeństwa wypoczynku dzieci i młodzieży

Do podstawowych zadań państwa należy zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w czasie wypoczynku. Dotyczy to zwłaszcza miejsc zorganizowanego wypoczynku w czasie gdy dzieci i młodzież przebywają w oddaleniu od swych rodzin. Zadaniem państwa jest zarówno kontrola stanu higieniczno - sanitarnego, przeciwdziałanie patologiom społecznym, jak i gwarancja, że dzieci przebywają pod opieką przeszkolonych kadr.

Równie ważnym zadaniem jest kontrola bezpieczeństwa w miejscach licznie odwiedzanych przez młodzież w czasie wakacji, a dotycząca punktów sprzedaży alkoholu i papierosów, miejsc spotkań osób zażywających narkotyki, czy miejsc koncentracji środowisk kryminogennych w miejscowościach turystycznych.

^{x/} Materiał "Informacja o działaniach, podejmowanych przez poszczególne resorty w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży" - stanowi załącznik do programu. Opracowany został na podstawie materiałów następujących resortów: MEN, MPiPS, MŚ, MZ, MRiRW, MSWiA, MG, UKFiS, Biuro Rzecznika Praw Dziecka i Główny Inspektorat Sanitarny.

3. Założenia programowe na lata 2001 - 2006

Zapewnienie warunków rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży, a tym samym zwiększenie udziału dzieci i młodzieży w różnych formach turystyki i wypoczynku - jest obowiązkiem państwa:

- zadanie to o tak ważnej społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej randze należy wprowadzić do polityki społecznej państwa, zapewniając stosowne środki finansowe na jego realizację w budżecie państwa (w podziale na właściwe resorty), a także w budżetach samorządowych (np. w dotacji edukacyjnej),
- systemowe wspomaganie rodzin wielodzietnych i ubogich, sierot i rodzin zastępczych na rzecz szerszego udziału dzieci i młodzieży w wypoczynku i aktywnych formach turystyki,
- podniesienie do należytej rangi w szkołach wychowania dla turystyki i poprzez turystykę, rozszerzenie procesu kształcenia i szkolenia kadr organizatorów turystyki aktywnej w środowisku dzieci i młodzieży oraz szkolenie nauczycieli w zakresie organizacji imprez turystycznych oraz wypoczynku dzieci na koloniach i obozach wędrownych, a młodzieży na obozach wędrownych (MEN+MG+ wyspecjalizowane organizacje),
- systemowe wspieranie przez właściwe resorty (MEN, MG, UKFiS, MPiPS, MKiDN, MŚ) i samorządy lokalne - działań wyspecjalizowanych organizacji społecznych i samorządów na rzecz rozwoju infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej i sportowej jak również promocja tych działań ze środków Totalizatora Sportowego, sponsorów, programów pomocowych,
- monitorowanie oraz prowadzenie badań uczestnictwa dzieci i młodzieży w różnych formach turystyki i wypoczynku, upowszechnianie ich wyników (MEN+MG),
- resorty będą odpowiadać za nadzór nad realizacją sektorowych zadań programowych oraz zapewnienie środków finansowych w ramach posiadanych lub nadzorowanych funduszy.

4. Zadania do realizacji w latach 2001 - 2006

Zadanie	Resort wiodący	Forma realizacji	Okres realizacji	Źródła finansowania
1	2	3	4	5
I. Upowszechnianie udziału dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku.				
1. Tworzenie prawnych i ekonomicznych podstaw sprzyjających rozwojowi turystyki dzieci i młodzieży.	MENiS, MGiP i inne resorty	1.1. Cykliczne przeglądy aktów prawnych pod kątem ich efektywności dla rozwoju turystyki dzieci i młodzieży – identyfikacja barier i propozycje ich niwelowania, przy zachowaniu społeczno-gospodarczego charakteru tej turystyki.	2005 - 2006	---
3. Wsparcie różnych form turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży oraz wybranych działań programowych.				
3.1. Kontynuacja realizowanych działań programowych.	MENiS, MGiP, MŚ, MRiRW	Dofinansowanie wybranych form turystyki, imprez turystyczno-krajoznawczych i akcji w ramach zadań zleconych organizacji działalności pożytku publicznego (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).	2001 - 2006	budżety MENiS, MGiP, MŚ, MRiRW
3.2. Wsparcie działań programowych badaniami i analizami różnych aspektów aktywności turystycznej dzieci i młodzieży.	MGiP i MENiS	3.4.1. Realizacja zadań określanych w programie badań statystyki publicznej.	2003 - 2006	budżet MGiP i MENiS
		3.4.2. Prowadzenie badań placówek wypoczynku dzieci i młodzieży.	2003 - 2006	budżet MGiP
		3.4.3. Prowadzenie okresowych badań aktywności dzieci i młodzieży w czasie wolnym.	2002 - 2006	budżet MGiP i MENiS
4. Wsparcie organizacyjne i finansowe dla zwiększenia udziału wybranych grup dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku.				

4.1. Kontynuowanie dofinansowania pobytu dzieci i młodzieży niepełnosprawnej na turnusach rehabilitacyjnych o charakterze turystyczno-sportowym oraz w przypadkach niezbędnych ich opiekunów.	MPS	Dofinansowanie pobytu osób niepełnosprawnych na turnusach rehabilitacyjnych organizowanych przez podmioty posiadające stosowny wpis do rejestru wojewody, w ośrodkach posiadających taki wpis.	2001 - 2006	budżet PFRON
4.2. Wypoczynek dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych i niewydolnych wychowawczo.	MENiS	4.2.1. Przygotowanie i realizacja programów resortowych.	2002 - 2006	budżet MENiS
	MENiS	4.2.2. Wsparcie działań organizacji działalności pożytku publicznego (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).	2002 - 2006	budżet MENiS
4.3. Wypoczynek dzieci z rodzin najuboższych, w pełni finansowany ze środków budżetu państwa. Wsparcie działań samorządów i organizacji pozarządowych, prowadzących działalność pożytku publicznego oraz podmiotów z nimi zrównanych (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).	MENiS we współpracy z MPS	Realizacja zadań w ramach Prorodzinnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży.	2001 - 2006	budżet MENiS
4.4. Wypoczynek dzieci i młodzieży z terenów wiejskich. Wsparcie działań samorządów i organizacji pozarządowych.	MENiS we współpracy z MK i MRiRW	Wspieranie działań programowych na rzecz animowania wypoczynku dzieci wiejskich w miastach, powiązanego z aktywizacją	2001 - 2006	budżet MENiS, MRiRW, MK i budżety wojewodów

<p>prowadzących działalność pożytku publicznego oraz podmiotów z nimi zrównanych (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).</p>		<p>edukacyjną i społeczną, przełamywaniem barier środowiskowych.</p>		
<p>4.5. Przedsięwzięcia turystyczno-rekreacyjne przeznaczone dla dzieci i młodzieży z obszarów wiejskich.</p>	MRiRW	<p>Dofinansowanie przedsięwzięć w formie zlecenia zadań jednostkom spoza sfery finansów publicznych.</p>	2001 - 2006	budżet MRiRW
5. Działalność edukacyjna wśród dzieci i młodzieży.				
<p>5.1. Programy wspomagające edukację.</p>	MENiS	<p>Opracowanie i wdrożenie programu całorocznych zajęć krajoznawczo – turystycznych lub rozszerzenie zakresu programowego innych zajęć o tematykę krajoznawczo-turystyczną oraz ekologiczną w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.</p>	2002 - 2006	budżet MENiS i budżety wojewodów
<p>5.2. Edukacja ekologiczna. Wspieranie działań organizacji pozarządowych, prowadzących działalność pożytku publicznego oraz podmiotów z nimi zrównanych (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie), realizujących projekt edukacji</p>	<p>MŚ we współpracy z MENiS oraz MGiP</p>	<p>Dofinansowanie przedsięwzięć edukacyjnych zgłoszonych przez organizacje działalności pożytku publicznego (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).</p>	2001 - 2006	budżety MŚ, MENiS, MGiP

ekologicznej związane z turystyką dzieci i młodzieży.				
5.3. Centra Edukacji Ekologicznej i szkoły realizujące program edukacji ekologicznej.	MŚ	5.3.1. Wspieranie programów edukacji ekologicznej realizowanych w kwalifikowanych ośrodkach edukacji ekologicznej oraz w szkołach wyższych realizujących rozszerzony program edukacji ekologicznej, poprzez wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne.	2001 - 2006	budżet NFOŚiGW
	MENiS	5.3.2. Przygotowanie kadry dydaktycznej do realizacji edukacji dzieci i młodzieży z zakresu ekologii uwzględniającej krajoznawstwo i turystykę.	2002 - 2006	budżety wojewodów, budżet MENiS
5.4. Edukacja w zakresie dziedzictwa kulturowego, krajoznawstwa i turystyki.	MK	Wspieranie instytucji kultury (muzeów, domów kultury, ośrodków kultury, bibliotek, etc.) oraz innych podmiotów w zakresie inicjatyw edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	2003 - 2006	budżet MK
5.5. Umożliwienie rozwijania i doskonalenia umiejętności językowych dzieciom i młodzieży uzdolnionej językowo.	MENiS	Organizowanie obozów językowych oraz rozszerzanie zasięgu tej formy wypoczynku.	2001 - 2006	budżet MENiS i budżety wojewodów

5.6. Umożliwienie dzieciom i młodzieży polskiej na stałe zamieszkałej poza granicami kraju udziału w koloniach polonijnych, zorganizowanych w Polsce.	MENiS	5.6.1. Współpraca z organizacji działalności pożytku publicznego (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie). Optymalizacja rekrutacji uczestników poza granicami kraju.	2001 - 2006	budżet MENiS
	MENiS we współpracy z MK	5.6.2. Doskonalenie oferty edukacyjnej, w tym poznawanie dziedzictwa kulturowego, docieranie do korzeni, doskonalenie języka ojczystego, poznawanie Polski.	2001 - 2006	budżety MENiS i MK
5.7. Edukacja do rekreacji i aktywnego wypoczynku.	MENiS	5.7.1. Dofinansowywanie grupowań sportowych połączonych z programem turystycznym.	2001 - 2006	budżet MENiS
		5.7.2. Realizacja programu "Sportowe wakacje", promującego zdrowy styl życia (aktywność, sport, dbałość o zdrowie) w ramach wypoczynku letniego.	2001 - 2006	budżet MENiS
5.8. Edukacja w zakresie profilaktyki i niedostosowania społecznego.	MENiS we współpracy z MZ	5.8.1. Wdrażanie programów profilaktycznych, realizowanych w czasie wypoczynku dzieci i młodzieży, organizowanego ze środków budżetu państwa. Opracowanie i wdrożenie "Letniego programu profilaktyki niedostosowania społecznego wśród dzieci i młodzieży".	2001 - 2006	budżet MENiS, MZ oraz budżety wojewodów

		5.8.2. Wsparcie działań samorządów i organizacji pozarządowych, prowadzących działalność pożytku publicznego oraz podmiotów z nimi zrównanych (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie).		
5.9. Propagowanie krajoznawstwa i turystyki w szkołach.	MENiS, MGIP	Konkurs na najlepiej działające Szkolne Koło Krajoznawczo - Turystyczne.	2001 - 2006	budżet MENiS i MGIP
II. Szkolenie i doskonalenie kadr dla turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży				
1. Szkolenie społecznych kadr organizacji pozarządowych zajmujących się organizowaniem turystyki dzieci i młodzieży.	MGiP, MENiS	Wspieranie działań organizacji pozarządowych, prowadzących działalność pożytku publicznego oraz podmiotów z nimi zrównanych (zgodnie z art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).	2001 - 2006	budżet MGIP i MENiS
2. Szkolenie kadr dla potrzeb placówek turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży.	MENiS	Szkolenie prowadzone jest przez osoby prawne i osoby fizyczne za zgodą i pod nadzorem kuratorów oświaty na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12 z 1997 r., poz. 67 i Dz. U. Nr 18 z 1997 r., poz. 102).	2001 - 2006	budżety wojewodów

3. Programy szkolenia nauczycieli w zakresie organizacji turystyki w szkole i wykorzystania turystyki w procesie nauczania z uwzględnieniem zagadnień oświaty sanitarnej i zachowań prozdrowotnych.	MENiS we współpracy z MGIP i MZ	3.1. Wsparcie przygotowania i wdrożenia programów szkolenia nauczycieli w zakresie organizacji turystyki. Przygotowanie i wydanie materiałów metodycznych.	2002 - 2006	budżet MENiS, MGIP
		3.2. Wykorzystanie turystyki w realizacji programów nauczania. Przygotowanie materiałów metodycznych i szkoleń.	2003 - 2006	budżet MENiS i wojewodów
III. Wsparcie dla rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.				
1. Baza edukacyjno - turystyczna na terenie parków narodowych i lasów państwowych.	MŚ	Utrzymanie, doposażenie i rozpropagowanie bazy noclegowo - sanitarnej w parkach narodowych i na terenie lasów państwowych.	2001 - 2006	NFOŚiGW, MŚ, DGLP
2. Wspieranie rozwoju wiejskiej bazy noclegowej, która w coraz szerszym zakresie stanowi miejsce taniego wypoczynku dzieci i młodzieży.	MRiRW	Korzystanie z niskooprocentowanych kredytów na modernizację i adaptację dla potrzeb turystyki gospodarstw rolnych, podejmujących świadczenie usług turystycznych.	2001 - 2006	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
IV. Zapewnienie bezpieczeństwa turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży.				
1. Wspieranie działań, mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w miejscach zorganizowanego wypoczynku i turystyki,	MENiS	Działania w celu zapewnienia dzieciom i młodzieży bezpiecznego pobytu w placówkach wypoczynku zgodnie z zasadami, wynikającymi z rozporządzenia	2001 - 2006	budżet MENiS

w tym m.in. znakowania szlaków turystycznych.	MGiP	Ministra Edukacji Narodowej w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz. U. Nr 12, poz. 67)	2001 - 2006	budżet MGiP
2. Zapewnienie odpowiednich warunków zdrowotnych i sanitarnych oraz ochrony przeciwpożarowej dla wszelkiego rodzaju form wypoczynku dzieci i młodzieży.	MZ, GIS, MENiS, MSWiA	Wzmocniona kontrola i nadzór warunków miejsc zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży oraz imprez dla dzieci i młodzieży.	2001 - 2006	budżet MZ, budżety wojewodów
3. Przeciwdziałanie patologiom społecznym, a szczególnie alkoholizmowi i narkomanii.	MSWiA	Wzmocnienie kontroli punktów sprzedaży alkoholu i papierosów, miejsc spotkań osób zażywających narkotyki, oraz kontrola środowisk kryminogennych w miejscowościach turystycznych i w innych miejscach, licznie odwiedzanych przez młodzież w czasie wakacji.	2001 - 2006	budżety wojewodów
4. Upowszechnianie wiedzy na temat prawidłowej organizacji turystyki i wypoczynku dla dzieci i młodzieży oraz kwalifikacji kadr.	MENiS we współpracy z MGiP	Opracowanie i wydanie materiałów metodycznych. Organizowanie spotkań instruktazowych dla nadzoru pedagogicznego.	2002 - 2006	budżety MENiS i MGiP

5. Środki finansowe, zaplanowane w budżetach resortów na rok 2001 na realizację zadań, zawartych w "Międzyresortowym programie rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży na lata 2001-2006"

Lp.	Resort	Koszty złotych 2001 r.	Szczegółowe informacje resortów
1	MEN	32.883.000,00	<p>100.000,00 złotych na dofinansowanie wybranych form turystyki, imprez turystyczno-krajoznawczych i akcji w ramach zadań zleconych organizacjom pozarządowym, dofinansowanie pobytu osób niepełnosprawnych w placówkach wypoczynku - kwota trudna do oszacowania,</p> <p>22.862.000,00 złotych na realizację zadań w ramach Prorodzinnego Programu wyrównania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży planowane na kolonie dla dzieci i młodzieży z rodzin najuboższych przesunięte do budżetów wojewodów, "Wakacyjny program aktywizacji edukacyjnej i społecznej uczniów szkół wiejskich" - kwota trudna do oszacowania,</p> <p>3.851.000,00 złotych na organizowanie obozów językowych,</p> <p>5.200.000,00 złotych na udział w koloniach polonijnych zorganizowanych w Polsce, dzieci i młodzieży polskiej na stałe zamieszkałej poza granicami kraju,</p> <p>870.000,00 złotych na program "Zdrowe lato", szkolenie kadr dla potrzeb placówek wypoczynku dzieci i młodzieży (budżety wojewodów i MEN), wspieranie działań, mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w miejscach zorganizowanego wypoczynku - w/w zadania będą realizowane w ramach zadań zleconych organizacjom pozarządowym.</p>
2	MZ	---	wobec zmniejszenia środków budżetowych w rozdziale 85149 - Programy polityki zdrowotnej - Minister Zdrowia w roku 2001 nie przewidział środków finansowych na realizację zadań zawartych w punkcie 4.1.2. - dofinansowanie pobytu osób niepełnosprawnych w placówkach wypoczynku oraz w punkcie 5.7.3. przygotowanie i realizacja programu "Zdrowe lato".
3	MŚ	15.000.000,00	utrzymanie, doposażenie i rozpropagowanie bazy noclegowo-sanitarnej w parkach narodowych i na terenie lasów państwowych - MŚ, NFOŚiGW, KZPN i DGI P - 12 mln złotych rocznie: wspieranie programów

			<p>edukacji ekologicznej realizowanych w kwalifikowanych ośrodkach edukacji ekologicznej oraz w szkołach wyższych, realizujących rozszerzony program edukacji ekologicznej, poprzez wyposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne - NFOŚiGW - 2 mln złotych rocznie; dofinansowanie przedsięwzięć zgłoszonych przez organizacje pozarządowe, według obowiązujących w MŚ "Zasad ubiegania się o dofinansowanie działań w dziedzinie edukacji ekologicznej", w miarę zgłoszonych wniosków - bez podania kwot; przygotowanie kadry dydaktycznej do realizacji programu edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży - bez określenia kwot, upowszechnianie w szkołach programu edukacji ekologicznej, realizowanej w ramach ścieżek międzyprzedmiotowych - MŚ i NFOŚiGW - 1 mln złotych rocznie.</p>
4	MSWiA	---	<p>zapewnienie bezpieczeństwa turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży - zadania od lat podejmowane przez Policję, najczęściej w ramach programu "Bezpieczne wakacje" - nie wymagają zaplanowania w budżecie resortu, ich realizacja nie jest związana z koniecznością ponoszenia przez Policję dodatkowych kosztów.</p>
5	MKiDN	200.000,00	<p>na realizację programu "Gościńce" (na razie na terenie woj. małopolskiego)</p>
6	MPiPS	35.800.000,00	<p>19.800.000,00 złotych na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - ze środków PFRON, Program pilotażowy "Domino"- 16.000.000,00 złotych, po 1.000.000,00 złotych dla każdego z 16 wytypowanych powiatów, na całokształt zadań realizowanych w jego ramach. Kwota dofinansowania turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży, stanowiącej jedno z zadań przyjętych w programach niektórych powiatów jest obecnie trudna do oszacowania.</p>
7	MRiRW	1.695.000,00	<p>1.695.000,00 złotych na zadania - sport, rekreacja i turystyka w tym 1.200.000 złotych na zadania zlecone Zrzeszeniu LZS- imprezy sportowe i turystyczne oraz obozy szkoleniowe. Do czasu rozstrzygnięcia zastrzeżenia NIK, co do możliwości dysponowania przez MRiRW środkami na zadania zlecone w zakresie oświaty i wychowania nie można przedstawić propozycji kwot na w/w zadania w roku 2002.</p>
8	UKFiS	300.000,00	<p>dofinansowanie stowarzyszeń kultury fizycznej i</p>

			związków sportowych, które po konsultacjach uzyskały akceptację UKFiS - akceptację uzyskały programy związane z turystyką usportowioną.
9	MG	2.375.380,00	476.380,00 złotych na dofinansowanie wybranych form turystyki, imprez turystyczno-krajoznawczych, 40.000,00 złotych na upowszechnienie w szkołach programu edukacji ekologicznej, 241.100,00 złotych na wspieranie działań organizacji pozarządowych w szkoleniu kadr dla turystyki, 875.000,00 złotych na rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, 743.000,00 złotych na znakowanie szlaków turystycznych.
Razem resorty			88.253.380,00

Załącznik

Informacja o działaniach podejmowanych przez administrację rządową w zakresie rozwoju turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży.

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

Działania obecne

Wiele zadań z zakresu turystyki i wypoczynku dzieci i młodzieży realizowanych jest przez MEN. Ministerstwo od wielu lat prowadzi politykę w zakresie organizowania i nadzorowania wypoczynku dzieci i młodzieży.

W planie budżetu MEN znajdują się następujące zadania:

- obozy językowe dla dzieci i młodzieży,
- kolonie polonijne dla dzieci polskich zamieszkałych na stałe poza granicami kraju,
- kolonie wypoczynkowe dla dzieci z rodzin najuboższych, organizowane w ramach Pro rodzinnego Programu Wyrównywania Szans Edukacyjnych Dzieci i Młodzieży

Ok. 70% całej kwoty, przeznaczonej na zadania, zlecone jednostkom spoza sektora finansów publicznych, MEN przeznacza na dofinansowanie wypoczynku dzieci i młodzieży.

Od wielu lat organizowany jest konkurs, mający na celu wyłonienie najlepszych organizatorów ferii zimowych dla dzieci i młodzieży w ich miejscu zamieszkania.

Jednostki samorządu terytorialnego i Kuratoria Oświaty mają obowiązek ewidencjonowania i nadzorowania placówek wypoczynku. Niestety, dane szczegółowe, zebrane przez powyższe instytucje, nie są przetwarzane i opracowywane przez wyspecjalizowane jednostki badawcze lub statystyczne.

Przepisy dotyczące wypoczynku ujęte są w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 stycznia 1997 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać organizatorzy wypoczynku dla dzieci i młodzieży szkolnej, a także zasad jego organizowania i nadzorowania (Dz.U. Nr 12, poz. 67 z późn. zm.). Rozporządzenie to nie wymaga w chwili obecnej zmian. Określa ono między innymi programy odpowiednich kursów dla kierowników placówek wypoczynku i dla kandydatów na wychowawców.

Ministerstwo Edukacji Narodowej promuje najlepsze, ponadlokalne imprezy i przedsięwzięcia, związane z turystyką i krajoznawstwem, dofinansowując zadania zlecone wielu organizacjom i stowarzyszeniom, w tym m.in. : PTTK, PTSM, ZHP, ZHR, LZS, TPD.

Działania, mogące przyczynić się do zwiększenia udziału dzieci i młodzieży w imprezach turystycznych oraz w wypoczynku

W polskich szkołach krajoznawstwo i turystyka są i były obecne zawsze. W środowisku nauczycielskim jest wielu organizatorów turystyki, instruktorów turystyki kwalifikowanej. W ostatnich latach wśród nauczycieli daje się odczuć spadek zainteresowania organizowaniem różnych form turystyki i wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W szkołach pojawili się przedstawiciele firm komercyjnych, którzy proponują coraz szerszy zakres usług. Jednocześnie wzrósł koszt organizowanych imprez, a co za tym idzie, spadła

liczba uczestników. Wartość edukacyjna i wychowawcza tych form wypoczynku i turystyki nie zawsze jest na dostatecznym poziomie. Z tego powodu konieczne jest jak najszybsze wydanie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zasad i warunków organizowania przez szkoły i placówki publiczne krajoznawstwa i turystyki, które będzie:

- dokładnie określać zakres form turystycznych, którymi można objąć dzieci i młodzież szkolną;
- zobowiązywać organizatorów do wyznaczenia celów edukacyjnych i wychowawczych tych form;
- wymagać od organizatorów zapewnienia bezpieczeństwa,
- określać w sposób precyzyjny kwalifikacje osób, organizujących turystykę szkolną.

Obecnie trwają prace nad przygotowaniem projektu tego rozporządzenia.

Ministerstwo Edukacji Narodowej może zainicjować granty, wspierające szkolenia nauczycieli, którzy chcieliby dostosować swoje kwalifikacje do wymagań, stawianych organizatorom turystyki kwalifikowanej. Będzie to uzależnione od stopnia zainteresowania środowiska nauczycielskiego.

Ponadto możliwe jest wydanie kolejnego zeszytu z serii Biblioteczki Reformy na temat krajoznawstwa i turystyki, który stanowiłby kompendium wiedzy dla dyrektorów szkół i nauczycieli. Jest to bardzo istotne, gdyż w podstawie programowej zreformowanej szkoły wpisano treści krajoznawcze i turystyczne. Nowe programy kładą nacisk na wiedzę o regionie, kulturze i obyczajach, na znajomość historii ojczystego kraju jak również jego zabytków i pomników przyrody. W tym wydawnictwie mogłyby się znaleźć informacje o sposobie zakładania i prowadzenia kół krajoznawczo-turystycznych w szkołach, o możliwościach współpracy szkół z organizacjami, mającymi tradycje i doświadczenie w organizowaniu turystyki dla młodych i najmłodszych.

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej nie dysponuje bezpośrednio środkami finansowymi przeznaczonymi na działania związane z rozwojem turystyki dzieci i młodzieży.

Działania związane z organizowaniem wypoczynku letniego dzieci i młodzieży są podejmowane przez ośrodki pomocy społecznej, stosownie do zidentyfikowanych potrzeb gmin. Koncentrują się na pomocy finansowej ze środków własnych gmin w postaci dopłaty do wypoczynku, a także pomocy w postaci działań niematerialnych. Ośrodki współpracują w tym zakresie ze szkołami i organizacjami pozarządowymi.

Według danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej, w 1999 r. z wypoczynku w formie kolonii, półkolonii oraz akcji letniej w mieście - skorzystało 420 920 dzieci.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. nr 123, poz.776 z późn. zm.) na dofinansowanie rehabilitacji społecznej dzieci i młodzieży mogą być przeznaczone środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości od 5% do 10% jego przychodów, w tym m.in. na dofinansowanie:

- sportu, kultury, turystyki i rekreacji (zadanie realizowane przez Oddziały PFRON i centralę)
- turnusów rehabilitacyjnych (zadanie realizowane przez samorządy powiatowe).

Działania w zakresie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzieży, podejmowane są przede wszystkim przez organizacje pozarządowe. Mogą być realizowane również przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania zlecone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z art. 36 ust.1 w/w ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku. W roku 2000 Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zaplanował na powyższe działania na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej kwotę 1320 tys. złotych. W I półroczu dofinansowano imprezy sportowe, kulturalne i turystyczne oraz zakup sprzętu sportowego kwotą 468 tys. zł.

W imprezach integracyjnych wzięło udział 19318 dzieci i młodzieży niepełnosprawnych.

W ramach rehabilitacji społecznej organizowane są dla osób niepełnosprawnych turnusy rehabilitacyjne, które stanowią formę aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, mającą na celu poprawę ogólnej sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie zainteresowań. W planie finansowym PFRON na 2000 rok przewidziano na dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, organizowanych dla dzieci i młodzieży- kwotę 18351 tys. złotych. W I półroczu 2000r. samorzady wykorzystały na to zadanie 10018 tys. zł.

Z dofinansowania do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych skorzystało 12597 dzieci i młodzieży (przeciętne dofinansowanie udziału jednej osoby wynosiło 539 zł) oraz 7614 opiekunów.

Działania, mogące przyczynić się do zwiększenia udziału dzieci i młodzieży niepełnosprawnych w turystyce i wypoczynku

Ministerstwo zwróci się do dyrektorów wydziałów ds. pomocy społecznej urzędów wojewódzkich o zwiększenie zaangażowania samorządowych ośrodków pomocy społecznej w pomoc w organizowaniu wypoczynku i turystyki wśród dzieci i młodzieży.

W roku 2001 przewidywane jest wdrożenie pilotażowego programu DOMINO w 16 powiatach, które opracowały własny program adresowany do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu według zasad określonych w "Modelowym programie działań na rzecz osób niepełnosprawnych w samorządzie-"DOMINO". Zgodnie z jego założeniami określona w powiatach strategia ma uwzględniać m.in. działania do równoprawnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych, w tym dzieci i młodzieży, w turystyce i wypoczynku. Na realizację pilotażowego programu DOMINO planuje się przeznaczyć ze środków PFRON kwotę 16.000 tys. zł (łącznie dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży niepełnosprawnej).

Projekt planu finansowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rok 2001 przewiduje na dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji 365 tys. zł oraz 19 800 tys. zł na turnusy rehabilitacyjne

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA

Działania bieżące

Turystyka i wypoczynek dzieci i młodzieży winny być wzbogacone o treści związane z ochroną środowiska. Pozwoli to na rozwinięcie nurtu turystyki przyjaznej środowisku oraz szeroko pojętej edukacji ekologicznej. Resort środowiska promuje różnorodne formy turystyki i wypoczynku, wykorzystując przy tym zróżnicowane metody i środki edukacji ekologicznej.

Z funduszy Biura Edukacji i Komunikacji Społecznej wydano kilka przewodników po parkach narodowych. Od kilku lat dofinansowywane są szkolenia organizowane przez PTTK

O/Luboń nt. "Turystyka na obszarach chronionych". Dzięki pomocy finansowej Ministerstwa wydano publikację z serii wydawnictw Rady Europy "Turystyka a środowisko" przeznaczoną dla dzieci i młodzieży.

Ze środków budżetowych Ministerstwa Środowiska będzie dofinansowany "Program edukacji ekologicznej o zasięgu ogólnopolskim realizowany z dziećmi przebywającymi na leczeniu sanatoryjnym w Rabce-Zdroju" (program prowadzi Polski Klub Ekologiczny).

W 1997 r. Ogród Botaniczny PAN w Powsinie otrzymał od Ministerstwa dofinansowanie na dostosowanie ogrodu dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Największe osiągnięcia w rozwoju turystyki dzieci i młodzieży mogą odnotować dyrekcje parków narodowych i lasów państwowych.

Ruch turystyczny w polskich parkach narodowych przybiera różnorodne formy, od turystyki najbardziej pożądanej na tego typu obszarach tzn. o charakterze naukowo poznawczym, do masowej turystyki rekreacyjno-wypoczynkowej.

Najczęściej uprawiana jest w parkach turystyka piesza nizinna i górską (indywidualna, częściej grupowa), coraz popularniejsza rowerowa, a także kajakowa, narciarstwo biegowe i zjazdowe, rekreacyjna konna oraz agroturystyka.

W niektórych parkach turystyka miała i ma nadal charakter wypoczynkowo - rekreacyjny. Są to przede wszystkim parki górskie: Tatrzański, Karkonoski (alpinizm, narciarstwo z wyciągami, turystyka pobytowa w schroniskach), Gór Stołowych (wspinaczka skałkowa) oraz szczególnie atrakcyjne w sezonie letnim: Wigierski (prywatne pola namiotowe, spływ Czarną Hańczą), Drawieński (spływ Drawą) oraz parki nadmorskie.

Działania edukacyjne prowadzą Centrum Informacyjne Lasów Państwowych, Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych oraz nadleśnictwa - w 50 ośrodkach i izbach edukacyjnych oraz na 281 ścieżkach edukacyjnych. Obejmują one organizację wystaw, konkursów, lekcji przyrodniczych, pokazy filmów, wycieczki po ścieżkach i trasach rowerowych.

Działania mogące przyczynić się do zwiększenia udziału dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku

Kontynuowana będzie działalność promująca pro-środowiskową turystykę dzieci i młodzieży, zwłaszcza na obszarach chronionych oraz w Leśnych Kompleksach Promocyjnych. Działania te będą realizowane w miarę posiadanych środków finansowych przez poszczególne jednostki.

Ministerstwo będzie wspierało organizacje pozarządowe, zgłaszające swoje projekty związane z turystyką dzieci i młodzieży, zgodnie z przyjętymi w Ministerstwie "Zasadami ubiegania się o dofinansowanie działań w dziedzinie edukacji ekologicznej".

Ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej planowane jest dofinansowanie kilku wybranych tzw. "zielonych szkół". Będą to miejsca specjalnie przygotowane zgodnie z oryginalnym programem edukacyjnym, z własną kadrą dydaktyczną oraz bazą techniczną.

MINISTERSTWO ZDROWIA

Ministerstwo Zdrowia popiera projekt wspierania taniej i dobrze zorganizowanej turystyki.

Mała aktywność fizyczna, która obecnie cechuje ogół ludności, w tym także dzieci, nie sprzyja zdrowiu.

Upowszechnianie działań prowadzących do zwiększenia aktywności fizycznej dzieci i młodzieży odbywa się między innymi w Szkołach Promujących Zdrowie. Zgodnie z oczekiwaniami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia liczba tych szkół wzrosła do 2005r do 3 tysięcy.

Podpisane we wrześniu 2000 r. porozumienie pomiędzy Ministrem Edukacji Narodowej i Ministrem Zdrowia w sprawie wspierania edukacji zdrowotnej w szkole oraz rozwoju sieci szkół promujących zdrowie zakłada opracowanie programu, którego jednym z elementów będzie tworzenie warunków do wzrostu aktywności fizycznej uczniów. W trakcie prac nad przygotowaniem programu Ministerstwo Zdrowia proponuje Ministerstwu Edukacji Narodowej wpisanie jako jednego z zadań działań prowadzących do zwiększenia udziału dzieci i młodzieży w różnych formach turystyki zorganizowanej.

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Ministerstwo rozumiejąc potrzebę rozwoju rekreacji i turystyki dzieci i młodzieży, szczególnie zamieszkałej na obszarach wiejskich, stara się wspierać takie działania poprzez zlecanie zadań w dziedzinie oświaty i edukacji jednostkom nie zaliczanym do sektora finansów publicznych oraz fundacjom i stowarzyszeniom. W roku 2000 wyasygnowano łącznie 3120 tys. zł na ten cel, wspierając m.in. prowadzenie dodatkowych zajęć sportowych i rekreacyjnych dla uczniów szkół rolniczych, a także imprezy sportowe i turystyczne oraz obozy szkoleniowe dla uczniów szkół ponadpodstawowych, organizowane na szczeblach: szkolnym, międzyszkolnym, wojewódzkim i centralnym.

Ogółem wsparte zostały 602 imprezy (w tym 99 turystycznych), w których uczestniczyło 66000 osób (w tym: w turystycznych - 7550 osób) oraz obozy sportowe i turystyczne dla 2400 uczestników.

Wsparte też zostało zadanie: Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży ze środowisk wiejskich "Funka- zielona przygoda", zrealizowane przez ZHP dla 700 uczniów szkół rolniczych.

Ponadto w wyniku usystematyzowanych działań podjętych przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi już w latach 90-tych wraz ze służbami doradczymi i Centrum Doradztwa Rolniczego uzyskano znaczny wzrost bazy turystycznej z 590 kwater do 10 000 w 2000 roku. Taka duża dynamika wzrostu powoduje potrzebę poszukiwania nowych form wypoczynku i nowego odbiorcy. Wiele stowarzyszeń, zrzeszonych w Polskiej Federacji Turystyki Wiejskiej "Gospodarstwa Gościnne" oraz związków międzygminnych przyjmuje na wypoczynek dzieci specjalnej troski, młodzież z wielu szkół, w ramach tzw. "zielonych szkół". Wypoczynek ten jest niejednokrotnie formą nieodpłatnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży. Stowarzyszenia bardzo często współpracują z fundacjami, które współfinansują wypoczynek dzieci i młodzieży.

Regionalne stowarzyszenia agroturystyczne aktywnie włączają się do organizowania wakacji dla dzieci specjalnej troski (m.in. z rodzin patologicznych, chorych na leukemię), uczestniczą w wymianie dzieci z Ukrainą.

Z pomocą dla gospodarstw podejmujących te grupy włączyły się samorządy lokalne, piekarnie, masarnie oraz pozostali rolnicy.

Działania, mogące przyczynić się do zwiększenia udziału dzieci i młodzieży w turystyce i wypoczynku.

Założenia do budżetu na 2001 rok i lata następne na oświatę i wychowanie przewidują kwotę około 3 mln zł na każdy rok. W jakim stopniu przeznaczona ona będzie na turystykę dzieci i młodzieży, zależne będzie od rodzaju i zakresu zadań zgłoszonych przez beneficjentów.

MRiRW wyraża pogląd, że powstała duża baza gospodarstw agroturystycznych będzie w przyszłości miejscem taniego wypoczynku dzieci i młodzieży.

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

reprezentowane w Zespole przez

Biuro Koordynacji Służby Prewencyjnej Komendy Głównej Policji

Propozycje działań możliwych do uruchomienia w ramach realizacji międzyresortowego programu:

- uwzględnienie w odprawach do służby działań na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz porządku publicznego,
- nawiązanie kontaktu z organizatorami placówek wypoczynkowych, dokonanie rozpoznania form i liczby miejsc wypoczynku letniego (kolonie, półkolonie, obozy itp.),
- kontrolowanie miejsc wypoczynku młodzieży mające na celu ujawnienie wszelkich nieprawidłowości (korzystanie z kąpielisk, przestrzeganie przepisów ruchu drogowego, przepisów p. pożarowych, o ochronie przyrody itp.),
- uczestnictwo w spotkaniach z wypoczywającą młodzieżą, przeprowadzanie pogadarek mających na celu przekazanie elementów wiedzy wiktymologicznej, dzięki której możliwe staje się uniknięcie wszelkiego rodzaju niebezpieczeństw i zagrożeń ze szczególnym uwzględnieniem problemu narkomanii,
- kontrolowanie punktów sprzedaży alkoholu pod kątem dostępności do niego dla osób poniżej 18-go roku życia,
- kontrolowanie miejsc gromadzenia się osób zażywających narkotyki,
- uczestnictwo we wszystkich inicjatywach mających na celu zapewnienie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, które z różnych przyczyn nie wyjadą poza miejsce zamieszkania.

MINISTERSTWO GOSPODARKI

Minister Gospodarki w pionie turystyki odpowiada za nadzór i realizację następujących zadań, istotnych dla programu rozwoju turystyki dzieci i młodzieży:

- poprawę jakości usług turystycznych,
- określenie standardu bazy noclegowej, wykorzystywanej także w turystyce dzieci i młodzieży,
- wspomaganie rozwoju infrastruktury turystycznej,
- współudział w rozwoju procesu edukacji, w tym szczególnie w kształceniu i szkoleniu zawodowym kadr dla turystyki,
- współudział w procesie wychowania dla turystyki,
- monitorowanie turystyki dzieci i młodzieży, m.in. poprzez badania statystyczne.

Ministerstwo Gospodarki przywiązuje dużą wagę do rozwoju turystyki dzieci i młodzieży, przede wszystkim poprzez udzielanie wsparcia finansowego stowarzyszeniom i organizacjom turystycznym (w tym m.in. PTTK, PTSM, LZS, PFCC), oraz innym organizacjom społecznym.

Dofinansowywane są następujące zadania:

- imprezy turystyczno-rekreacyjne

- szkolenia społecznych kadr
- zagospodarowanie szlaków turystycznych, przede wszystkim w sanitariaty, oczyszczalnie ścieków, sieć kanalizacyjno-wodociągową,
- znakowanie szlaków turystycznych

Na imprezy turystyczno-wypoczynkowe, w których wzięło udział 8.470 uczestników Ministerstwo w roku 2000 przekazało 571.737 złotych, na zagospodarowanie szlaków turystycznych i inwestycje - 2.090.000 złotych, na badania statystyczne, dotyczące uczestnictwa w wypoczynku i turystyce młodzieży powyżej 15 roku życia i innych - 827.000 złotych.

Ponadto realizowane są zadania mające na celu:

- poprawę jakości usług turystycznych,
- utrzymanie standardu bazy noclegowej, wykorzystywanej w turystyce dzieci i młodzieży.

URZĄD KULTURY FIZYCZNEJ I SPORTU

Działania bieżące

- Zlecenie zadań szkolenia sportowego młodzieży wojewódzkim stowarzyszeniom oraz organizowanie obozów sportowych dla dzieci i młodzieży z uczniowskich klubów sportowych.
W bieżącym roku około 34 000 dzieci i młodzieży uczestniczyło w w/w zgrupowaniach, podczas których realizowane są również programy turystyczne. Wymienione zadania będą nadal kontynuowane w miarę posiadanych środków.
- Dofinansowanie przez Departament Sportu Powszechnego akcji turystycznych takich jak np.: rajdy rowerowe, spływy kajakowe, rejsy żeglarskie.

Działania mogące przyczynić się do zwiększenia udziału dzieci i młodzieży w turystyce

- Urząd Kultury Fizycznej i Sportu zamierza opracować program dotyczący turystyki usportowionej w porozumieniu z polskimi związkami sportowymi, które prowadzą działalność statutową w tym zakresie np.: żeglarstwo, kajakarstwo, wioślarstwo, kolarstwo,
- Zabezpieczenie od 2001 roku uczniowskich klubów sportowych w sprzęt rekreacyjno-turystyczny np. namioty, plecaki.

BIURO RZECZNIKA PRAW DZIECKA

Rzecznik Praw Dziecka w ramach zadań ustawowych, zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69), może m.in. zwrócić się do właściwych organów, w tym Rzecznika Praw Obywatelskich, organizacji lub instytucji o podjęcie przez nich działań na rzecz dziecka.

Według art. 11 ust.2 Rzecznik może się także zwrócić do właściwych organów z wnioskiem o podjęcie inicjatywy ustawodawczej.

Problemy wymagające, zdaniem Rzecznika, szerszego zainteresowania:

- podniesienie poziomu szkolenia kadry wychowawczej,
- zwiększenie liczby programów wychowawczych, realizowanych podczas kolonii i zimowisk oraz popularyzacja najlepszych programów,
- stworzenie bazy danych miejsc przeznaczonych na zorganizowany wypoczynek dzieci i młodzieży.

GŁÓWNY INSPEKTORAT SANITARNY

Departament Higieny Środowiska deklaruje gotowość współpracy i współdziałania na rzecz realizacji programu zwiększenia uczestnictwa w imprezach turystycznych i wypoczynku dzieci i młodzieży w aspekcie ochrony zdrowia publicznego. Inspekcja Sanitarna zgodnie ze swoimi ustawowymi obowiązkami jest dobrze przygotowana do kontroli i nadzoru warunków zdrowotnych wszelkiego rodzaju form wypoczynku dzieci i młodzieży i jej działalność może mieć istotne znaczenie w tej dziedzinie.

Na podstawie informacji przekazanych przez poszczególne resorty opracowano w Departamencie Turystyki Ministerstwa Gospodarki, Warszawa, grudzień 2000